

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Hauch, Carsten: "Robert Fulton: 1-2. - 1928", i *Robert Fulton: 1-2. - 1928*, udg. af Niels Birger Wamberg , 1926-29, s. 272. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hauch02val-shoot-idm140500967026352.pdf> (tilgået 13. juni 2021)

Anvendt udgave: Robert Fulton: 1-2. - 1928

¶ I al denne Tid arbejdede Fulton med stor Iver paa Udførelsen af sin Plan, hvori han var saa fordybet, at han kun lidet lagde Mærke til, hvad der iøvrigt foregik omkring ham; især søgte han at undgaae Alt, hvad der mindede om Laura, og om de Forhold, hvori hun befandt sig. Vi kunne derfor ikke saa meget undre os derover, at han, der i denne Tid næsten aldrig var fraværende fra sit Hjem, uden i de Timer, hvori han besøgte sin Arbejdsplads, ikke havde hørt noget om Lauras Forlovelse med Advokaten, uagtet Rygtet derom allerede i flere Uger havde været udbredt i Philadelphia.

¶ Imidlertid var hans Baad næsten bleven færdig, og Dampmaskinen havde allerede faaet sin Plads deri, dog kun foreløbig, for at see, hvor den bedst kunde staae, og hvorledes den bedst kunde forbindes med det øvrige Maskinværk. Imidlertid var det Fultons Hensigt, at den skulde tages ud igjen, og at den først for Alvor skulde sættes fast, naar Baaden var løben af Stabelen.

¶ Forresten viste der sig adskillige praktiske Vanskeligheder, ved hans Maskinbygning, hvormed han ligesom maatte prøve sig frem. Saaledes bleve Vandhjulene flere Gange omarbejdede; thi da de skulde drives med en temmelig ringe Dampkraft, saa maatte der sørges for, at de, uden at tabe for meget i Styrke, bleve saa lette, som muligt. Hertil 273 kom endnu, at et mindre Pompestempel, der hørte med til Dampmaskinen, ikke sluttede fuldkommen i sin Cylinder. Desuden maatte flere Dele af Maskinen, for at de kunde passe til den Plan, Fulton havde udtænkt, aldeles forandres. Alt dette foraarsagede megen Forsinkelse, medens det tillige forøgede Fultons Udgifter. Dog bleve ogsaa disse Besværligheder overvundne. Stempelet blev udbedret, Dampmaskinen blev forandret, og de to Vandhjul vare nu saaledes byggede, at han kunde være tilfreds dermed. Imidlertid bleve de endnu ikke forbundne med det øvrige Maskineri og med Baaden; thi dette skulde først skee naar denne var kommen ned i Vandet.

¶ Uagtet nu Fulton, saalænge Dampbaaden byggedes, næsten daglig havde at kæmpe med Ubehageligheder, og uagtet han maatte høre mangen en Yttring, ikke blot af Mængden, men endog af sine egne Arbejdere, der just ikke synderlig kunde tjene ham til Opmuntring: saa voxede dog hans Haab bestandig, eftersom det Hele nærmede sig til sin Fuldendelse. Men netop i de Dage, da dette hans Haab syntes nærvæd sin Opfyldelse, og da Arbejdet stundede mod sin Ende, indtraf der en Begivenhed, der tilintetgjorde alle hans Planer, og kastede ham langt bort fra det Maal, hvorefter han stræbte.

¶ En Morgen tidlig, da det endnu var mørkt, og da han nylig havde tændt sit Lys og vat ifærd med at klæde sig paa, hørte han en stærk Banken paa Gadedøren, og kort efter styrtede en Mand op ad Trapperne og ind i hans Værelse. Denne Mand var en af hans egne Haandlangere, der kom for at underrette ham om, at der var gaaet Ild i hans Baad 274 og i dens Maskineri, uden at Nogen kunde sige, hvorledes den var opstaaet. Rimeligviis var den paasat, meente Haandlangeren, men hvem der var Gjerningsmanden, vidste han ikke; thi Ilden var opstaaet ved Nattetid, da han og alle Arbejdere vare borte, og nu havde Branden taget saaledes overhaand, saa det Hele nok vilde være ødelagt, før de naaede derhen.

¶ Da Fulton hørte dette, blev han pludselig saa bleg som et Liig; og dog besad han endnu saa meget af den ydre Selvbeherskelse, der er et Særkjende paa hans Nation, at han ikke ganske tabte sin Besindighed. Han blev kun et Øieblik staaende i Uvished; men derefter greb han sin Kappe, kastede den over sine Skuldre og ilede hen til Stedet, hvor Branden var, for der at redde, hvad der endnu kunde reddes.

¶ Allerede da han nærmede sig til Pladsen, fandt han saa mange Mennesker samlede, saa de næsten spærrede ham Adgangen. Men da han havde trængt sig frem til Brandstedet, saa han vel, at Haandlangeren havde talt Sandhed, og at Ødelæggelsens Værk var fuldbragt. Maskineriet var tilintetgjort, alt Træværk var fortæret af Luerne, og Dampkjedlen selv fandtes sprængt og aldeles fordærvet. Dette var meget begribeligt, thi Fulton havde selv Aftenen iforveien ladet Kjledelen fylde med Vand, da det var hans Hensigt i Dagens Løb at anstille et Forsøg dermed. Nu havde den stærke Hede saaledes forøget Dampenes Mængde og Spændkraft, saa Kjledelen ikke kunde modstaae det forstærkede Tryk. Denne Sprængning var uden Tvivl foregaaet temmelig 275 tidlig, og i ethvert Tilfælde, før Mængden endnu havde trængt sig frem til Brandstedet.

¶ Fulton blev længe staaende ved Siden af sit ødelagte Værk, og han følte sig da tilmode, som om Døden havde lagt sin Haand paa hans Hjerte. Dette var heller intet Under; thi Alt var nu tabt, hvad han saalænge havde virket for. Ja, selv om han var kommen tidligere, saa havde dog neppe nogen Redning været mulig; og det syntes heller ikke, som om Nogen havde forsøgt derpaa. Hvad han havde tænkt og grublet over baade Dag og Nat; hvad der havde drevet ham fra hans Leie i den aarle Morgen; hvad han havde opoffret sin timelige Velfærd og sin Kjærlighed for; det havde nu et Par Øieblikke tilintetgjort, det var opløst i Luft og Røg, og det lignede en forsvunden Drøm, som det aldrig meer var muligt at kalde tilbage; thi han indsaar vel, at han hverken havde Kraft eller Midler til nu at begynde forfra igjen. Ja, hvad der næsten var ham det Allerbittreste: hvor han vendte sit Øie hen, der mødte han intet deeltagende Blik. Tværtimod, han saa kun spottende Miner og hørte Udraab, hvoraf Mening var, at en slig Galskab ikke kunde vente sig nogen anden Løn. Men da dette naaede hans Øren, og da det gjentoges fra alle Sider, ligesom en bestandig tilbagevendende Chorsang, da kom der en Fortvivlelse over ham, som han aldrig før havde kjendt, saa han

var næved at spørge sig selv, om dog ikke hans Modstandere havde Ret, og om det ikke var en Afsindighed af ham at ville, hvad dog den hele Verden erklærede for den største Daarskab.

276

⌘ Uvis om, hvad han nu skulde gribe til, og hvorledes hans Fremtid skulde vorde, vendte han omsider tilbage til sit Hjem. Imidlertid udbredtes Rygtet om hans Vanskjebne som en Løbeild over den hele By, og Dagen efter var det allerede optaget i flere Blade, dog saaledes fordreiet og forvansket, saa det syntes, som om den hele Ulykke egentlig var en naturlig Følge af hans egen Daarskab. Da han vilde sætte sit saakaldte Dampskib i Gang, stod der i et af Bladene, og da det af meget begribelige Grunde ikke vilde gaae, saa tændte han i sin Iver en saa stærk Ild under Dampkjedelen, at denne nødvendig maatte springe, hvorved da tillige Ilden udbredte sig saaledes, at det hele Maskineri tilligemed Baaden selv bleve Offere derfor. Imidlertid, berettes der endnu, var dog intet Menneske - hvilket vel neppe kunde regnes Hr. Fulton til Fortjeneste - ved denne Leilighed kommen til Skade.

⌘ I Dennisons Blad derimod fortæltes det ganske rigtigt, at Ilden var opkommen, medens Dampbaaden endnu stod paa Landet og var under Bygning. »Dog,« føiede Anmelderen til, »er der stor Formodning for, at Hr. Fulton selv, da han omsider indsaae, at han ikke kunde opfylde, hvad han stiltiende havde forpligtet sig til, i sin Fortvivlelse greb til det Middel at antænde sit eget Fartøi, hvorved det da kunde synes, som om han var bleven rammet af en Ulykke, der ikke kunde tilregnes ham.«

⌘ Den virkelige Ophavsmand til Branden blev derimod ikke offentlig nævnt, dog meente flere af Fultons Arbeidere, at det ingen Anden var end Dusty Nickels, der havde stukket Ild paa Baaden; thi han 277 havde allerede flere Gange været mistænkt for Brandstiftelse. Han var ogsaa bleven seet i Mørkningen næved det omtalte Plankeværk, hvor han længe talte med et Par Dagleiere, der havde fri Adgang til den Plads, hvor Baaden stod; dertil kom, at han engang i et Vertshuus, da han var beruset, havde svoren paa, at Fultons Baad aldrig skulde komme saavidt, at dens Sider bleve vaskede i Shuykillflodens Vande.